

Warszawa, 3/08/2007r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-563259-X/07/AA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Profesor
ZBIGNIEW RELIGA
MINISTER ZDROWIA

Szanowny Panie Ministrze,

Skargi obywateli dotyczące odmowy refundacji przez Narodowy Fundusz Zdrowia wózka inwalidzkiego aluminiowego (lekkiego), skłoniły mnie do przyjrzenia się przepisom obowiązującym w tym zakresie.

Stosownie do art. 40 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 210, poz. 2135 z póź.zm.), zaopatrzenie w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz w środki pomocnicze przysługuje świadczeniobiorcom na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, na zasadach określonych w ustawie. Prawodawca upoważnił jednocześnie ministra właściwego do spraw zdrowia, do określenia, w drodze rozporządzenia:

- na podstawie art. 40 ust. 5 - szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia,
- na podstawie art. 40 ust. 4 - limitu cen dla wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, o takim samym zastosowaniu, ale różnych cenach - w zakresie którego podmiot zobowiązany do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych finansuje to świadczenie, oraz limitu cen dla napraw przedmiotów ortopedycznych.

Wózek inwalidzki aluminiowy (lekki) z systemem szybkiego demontażu kół (kod 9194.02) wymieniony został w załączniku Nr 1, poz. 211 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie limitu cen dla wyrobów medycznych

będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, o takim samym zastosowaniu, ale różnych cenach, oraz limitu cen dla napraw przedmiotów ortopedycznych (Dz.U. Nr 275, poz. 2732 z póź.zm.). Z treści załączników Nr 1 i Nr 2 do powołanego rozporządzenia wynika, że rozporządzenie to określa również kryteria przyznawania niektórych wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, warunki odpłatności, ilość refundowanych wyrobów oraz okresy użytkowania. W myśl przepisów tego rozporządzenia, wózek inwalidzki aluminiowy (lekki) z systemem szybkiego demontażu kół, składany, przysługuje „dla osób samodzielnie poruszających się na wózku - czynnych zawodowo”.

Trzeba zatem stwierdzić, że powołane rozporządzenie wykracza poza zakres upoważnienia art. 40 ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, na podstawie którego zostało wydane, i wchodzi w materię przewidzianą do uregulowania w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 5 tego artykułu.

Powołane rozporządzenie, ograniczając dostęp niepełnosprawnych do lekkiego wózka inwalidzkiego składanego, do osób samodzielnie poruszających się na wózku - „czynnych zawodowo”, nie precyzuje jednocześnie tego pojęcia, co stwarza dodatkowe problemy osobom niepełnosprawnym przy ubieganiu się o tego rodzaju zaopatrzenie. Ograniczenie to nie znajduje racjonalnego uzasadnienia w przypadku innych niż „czynne zawodowo”, osób aktywnie uczestniczących w kontaktach z otoczeniem (np. uczniów, studentów).

Powstaje nadto wątpliwość co do faktycznych uprawnień w zakresie zaopatrzenia świadczeniobiorców w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz w środki pomocnicze. Wykaz przedmiotów i środków, ustalony rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki (Dz.U. Nr 276, poz. 2739 z póź.zm.), nie zawiera bowiem pełnego asortymentu przedmiotów i środków, wymienionych w cytowanym wyżej rozporządzeniu ustalającym limity cen. Wskazane w ostatnio powołanym rozporządzeniu przedmioty i środki nie zawsze można uznać za wyroby medyczne stanowiące uszczegółowienie wykazu przedmiotów i środków, wydanego na podstawie art. 40 ust. 5 ustawy. Sytuacja taka ma przykładowo miejsce w przypadku wózków inwalidzkich.

Omawiane przepisy, a w szczególności rozporządzenia wydane na podstawie art. 40 ust. 4 i 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, nie tworzą zatem przejrzystego systemu dostępu świadczeniobiorców do zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz w środki pomocnicze.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (*jt.* Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o spowodowanie zbadania omawianej sprawy i zajęcie stanowiska, a także o podjęcie działań w kierunku zapewnienia zgodności wymienionych rozporządzeń z art. 40 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej oraz przejrzystości dostępu świadczeniobiorców do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Zobowiązany będę za przekazanie informacji w tej sprawie.

Pozwolę sobie jednocześnie przekazać Panu Ministrowi kopie ostatnio otrzymanych skarg w omawianym zakresie.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Abstrakt wystąpienia z dnia sierpnia 2007 r. (RPO-563259-X/07)

Skargi obywateli dotyczące odmowy refundacji przez Narodowy Fundusz Zdrowia wózka inwalidzkiego aluminiowego (lekkiego) z systemem szybkiego demontażu kół skłoniły Rzecznika Praw Obywatelskich do przyjrzenia się przepisom obowiązującym w tym zakresie.

Z analizy tych przepisów wynika, że rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie limitu cen dla wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, o takim samym zastosowaniu, ale różnych cenach, oraz limitu cen dla napraw przedmiotów ortopedycznych określa również kryteria przyznawania niektórych wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, warunki odpłatności, ilość refundowanych wyrobów oraz okresy użytkowania. Powołane rozporządzenie wykracza więc poza zakres upoważnienia art. 40 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, na podstawie którego zostało wydane, i wchodzi w materię przewidzianą do uregulowania w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 5 tego artykułu.

Rozporządzenie to, ograniczając dostęp niepełnosprawnych do lekkiego wózka inwalidzkiego, do osób samodzielnie poruszających się na wózku - „czynnych zawodowo”, nie precyzuje jednocześnie tego pojęcia, co stwarza dodatkowe problemy osobom niepełnosprawnym przy ubieganiu się o tego rodzaju zaopatrzenie. Ograniczenie to nie znajduje racjonalnego uzasadnienia w przypadku innych niż „czynne zawodowo”, osób aktywnie uczestniczących w kontaktach z otoczeniem (np. uczniów, studentów).

Powstaje nadto wątpliwość co do faktycznych uprawnień w zakresie zaopatrzenia świadczeniobiorców w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Wykaz przedmiotów i środków, ustalony rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki, nie zawiera bowiem pełnego asortymentu przedmiotów i środków, wymienionych w rozporządzeniu ustalającym limity cen. Omawiane przepisy, a w szczególności rozporządzenia, nie tworzą zatem przejrzystego dostępu świadczeniobiorców do zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz w środki pomocnicze.

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Ministra Zdrowia o spowodowanie zbadania omawianej sprawy i zajęcie stanowiska, a także podjęcie działań w kierunku zapewnienia zgodności wymienionych rozporządzeń z art. 40 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej oraz przejrzystości dostępu świadczeniobiorców do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.